

Rezime: *Ministarstvo prosvjete i kulture je centralno tijelo državne uprave u Republici Srpskoj koje obavlja upravne i druge poslove koji se odnose na predškolsko obrazovanje, osnovnoškolski i srednjoškolski odgoj i obrazovanje u zemlji i inostranstvu. Obavlja upravne i druge poslove, kao što su: nastavni planovi i programi, udžbenici, razvitak školstva, stručno obrazovanje i usavršavanje vaspitača, učitelja i nastavnika, učenički standard, inspekcijski i stručno-pedagoški nadzor, osnivanje i nadzor nad zakonitošću rada ustanova, osiguravanje materijalnih i finansijskih uslova za rad u vaspitanju i obrazovanju, te druge poslove koji se tiču osposobljavanja djece, mladih i odraslih za sticanje tehničkih znanja i vještina.*

Ključne riječi: *Ministarstvo prosvjete i kulture, sistem obrazovanja u RS, predškolsko, osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje, visoko obrazovanje.*

ROLE OF THE MINISTRY OF EDUCATION IN THE EDUCATIONAL SYSTEM OF RS

Abstract: *Ministry of education and culture represents central part of state government in Republic of Srpska. It deals with governmental and other works referring to pre-school education, elementary and high school training and education in the state and abroad. The Ministry's activities are connected to following issues: curricula, text books, school education development, professional training, educators' improvement, student's standard, inspectional and vocational-pedagogic control, foundation and control over legality of institutions' performance, providing material and financial conditions for work in education and other activities dealing with upbringing and education of children, youth and adults in achieving technical knowledge and skills.*

Key words: *Ministry of education and culture, education system in RS, pre-school, elementary and high school education, higher education*

UVOD

Ministar prosvjete i kulture Republike Srpske je odgovorno lice koje vodi i predstavlja Ministarstvo prosvjete i kulture Republike Srpske. U okviru svojih ovlaštenja ministar predstavlja ministarstvo, rukovodi ministarstvom, odgovoran je za radne aktivnosti unutar ministarstva, odgovaran je za materijalno-finansijsko poslovanje ministarstva, kao i za rad republičkih organa i uprava pod jurisdikcijom Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske. Najveći grad je Banja Luka i predstavlja sjedište većine institucija Republike Srpske, kao i njeno političko, administrativno, privredno i univerzitetsko središte. U slučaju spriječenosti ili odsustva, ministra zamjenjuje sekretar ili ovlašćeni pomoćnik.

Ministarstvo prosvjete i kulture vrši upravne i druge stručne poslove iz oblasti prosvjete koji se odnose na: predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje i vaspitanje, obrazovanje djece građana Republike na radu u inostranstvu, nostrifikaciju i ekvivalenciju inostranih školskih svjedočanstava, đачki standard, pripremanje programa obrazovne saradnje sa drugim državama i međunarodnim organizacijama i međunarodnih sporazuma u oblasti obrazovanja u skladu sa Ustavom Republike Srpske i Ustavom Bosne i Hercegovine, visoko i više obrazovanje, studentski standard, pripremanje programa obrazovne saradnje sa Federacijom Bosne i Hercegovine, drugim državama i međunarodnim organizacijama i međunarodnih sporazuma u

oblasti visokog i višeg obrazovanja u skladu sa Ustavom Republike Srpske i Ustavom Bosne i Hercegovine. Ministarstvo vrši upravni nadzor nad zakonitošću rada škole i donosi Pravilnik o ostvarivanju upravnog i stručno-pedagoškog nadzora.

Osnovne organizacione jedinice:

- Resor za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje i vaspitanje, sa sljedećim unutrašnjim organizacionim jedinicama:
 1. Odjeljenje za predškolsko obrazovanje i vaspitanje
 2. Odjeljenje za osnovno obrazovanje i vaspitanje
 3. Odjeljenje za srednje obrazovanje i vaspitanje
- Resor za visoko obrazovanje, sa sljedećim unutrašnjim organizacionim jedinicama:
 1. Odjeljenje za visokoškolske ustanove
 2. Odjeljenje za studentski i učenički standard

U sastavu Ministarstva prosvjete nalaze se sljedeće republičke upravne organizacije:

1. Republički pedagoški zavod
2. Zavod za obrazovanje odraslih

1. PREDŠKOLSKO OBRAZOVANJE

Obrazovanje djece od šest mjeseci do polaska u osnovnu školu ostvaruje se kroz program predškolskog obrazovanja i vaspitanja. Predškolsko obrazovanje je sastavni dio jedinstvenog sistema vaspitanja i obrazovanja u Republici Srpskoj, koji predstavlja osnov cjeloživotnog učenja i cjelovitog razvoja djeteta. Predškolska ustanova pruža usluge za vaspitanje i obrazovanje, njegu, zaštitu, podsticanje interesovanja i razvijanja sposobnosti djece u cjelodnevnom, poludnevnom ili kraćem i povremenom trajanju za djecu od šest mjeseci do polaska u školu, sa različitim programskim sadržajima: sportskim, muzičkim, likovnim, dramskim, folklornim, jezičkim i komunikološkim, informatičkim, rekreativnim i drugim sadržajem. Predškolska ustanova ostvaruje i ostale djelatnosti kojima se obezbjeđuje ishrana, njega, preventivno zdravstvena i socijalna zaštita, kao i druge djelatnosti u funkciji obrazovanja i vaspitanja.

Cilj predškolskog obrazovanja i vaspitanja u Republici Srpskoj je podsticanje fizičkog, intelektualnog, socioemocionalnog razvoja, razvoja govora i komunikacije, kreativnosti i stvaralaštva djece, učenje zasnovano na iskustvu i interesovanjima, sticanje novih iskustava i proširivanje znanja o sebi, drugim ljudima i svijetu potrebnih za dalje obrazovanje i vaspitanje i uključivanje djece u društvenu zajednicu, poštujući u uvažavajući prava i mogućnosti djece.¹⁵²

Upravni odbor upravlja i rukovodi predškolskom ustanovom.

Zadaci predškolskog obrazovanja i vaspitanja su: pravovremena podrška intelektualnom razvoju, učenju i sticanju saznanja nužnih za razumijevanje prirode, društva i svijeta oko sebe, razvijanje sposobnosti razumijevanja i prihvatanja sebe i drugih, razvijanje sposobnosti za dogovaranje i uvažavanje tuđih gledišta u grupi, uvažavanje različitosti i poštovanje prava djece, etičke i vjerske tolerancije, jačanje povjerenja među djecom, kao i razvijanje svijesti o jednakosti i ravnopravnosti polova, obezbjeđivanje uslova i podrške za optimalan fizički rast i razvoj, zdrav život, razvoj fizičkih sposobnosti i zdravstveno-higijenskih navika, njegovanje osjećaja pripadnosti, identiteta i kontinuiteta sa duhovnom i kulturnom baštinom okruženja, razvijanje samokontrole i odgovornosti, sposobnosti prepoznavanja, doživljavanja i izražavanja emocija, razvoj empatijskih sposobnosti od značaja za socijalizaciju i odgovorno učestvovanje u društvenom životu, otkrivanje i unapređivanje uslova za stvaralaštvo i izražavanje putem različitih medija, podrška dječjem ulasku u svijet umjetnosti kroz doživljavanje umjetničkih

¹⁵² Službeni glasnik Republike Srpske, broj 01-020-3082/15 od 22. septembra 2015. Banja Luka, str. 1

djela, umjetničkog izražavanja i kreativnog mišljenja u različitim vidovima umjetnosti, pripremanje djece za naredni stepen obrazovanja.

Radi unapređivanja kvaliteta vaspitanja i obrazovanja, Vlada Republike Srpske formira Savjet za razvoj predškolskog, osnovnog i srednjeg vaspitanja i obrazovanja kao posebno savjetodavno tijelo. Administrativno-tehničke poslove za Savjet obavlja Ministarstvo prosvjete i kulture. Savjet ima ukupno 15 članova, koji se imenuju iz reda akademika, univerzitetskih nastavnika i saradnika, profesora, nastavnika, učitelja, vaspitača i stručnih saradnika iz oblasti predškolskog, osnovnog i srednjeg vaspitanja i obrazovanja. Članove Savjeta bira Vlada iz reda kandidata koje predloži Ministarstvo. Savjet podnosi izvještaj o svom radu i o stanju u oblasti vaspitanja i obrazovanja Vladi putem Ministarstva najmanje jedanput godišnje.

Savjet u okviru svojih nadležnosti razmatra programe vaspitanja i obrazovanja i daje preporuke Vladi i Ministarstvu, učestvuje u izradi pedagoških standarda i normativa za oblast vaspitanja i obrazovanja, prati usaglašenost sistema sa evropskim standardima za obrazovanje i vaspitanje, predlaže pravce razvoja i unapređivanja kvaliteta vaspitanja i obrazovanja, pomaže aktivnosti Ministarstva, Republičkog pedagoškog zavoda i drugih institucija od značaja za vaspitanje i obrazovanje, razmatra rezultate primjene vaspitno-obrazovnih programa i daje preporuke Ministarstvu prosvjete i kulture, predlaže programe za stručno usavršavanje vaspitno-obrazovnih radnika, razvija tehnike za praćenje i vrednovanje kvaliteta vaspitno-obrazovnog rada, daje mišljenje Vladi i Ministarstvu o potrebi izmjena propisa i druga pitanja od značaja za obrazovanje i vaspitanje.

Ministarstvo obezbjeđuje: sredstva za podršku vaspitača i stručnih saradnika – kreatora didaktičkog materijala i igračaka u predškolskim ustanovama, profesionalno usavršavanje radnika u predškolskom vaspitanju i obrazovanju, razvoj i evaluaciju predškolskih programa rada, sredstva za nabavku materijala za rano učenje i stvaranje stimulativnog okruženja u predškolskoj ustanovi, sredstva za vaspitno-obrazovni rad za sprovođenje programa za djecu u godini pred polazak u školu, u skladu sa planom koji utvrđuje Vlada, a na osnovu obezbijedenih sredstava u budžetu Republike Srpske i drugih izvora finansiranja. Ministarstvo vrši unutrašnji nadzor nad radom predškolskih ustanova.

Ministar donosi Pravilnik o ostvarivanju stručno-pedagoškog nadzora. Ministar takođe donosi Pravilnike o postupku za osnivanje i prestanak rada predškolske ustanove, o sadržaju i načinu vođenja registra predškolskih ustanova, o standardima i normativima, dvojezičkom ostvarivanju vaspitno-obrazovnog rada i rada na jezicima nacionalnih manjina, načinu i uslovima ostvarivanja programa u predškolskim ustanovama za djecu sa smetnjama u razvoju, o programima predškolskog obrazovanja i vaspitanja, o uslovima i načinu realizacije programa za djecu u godini pred polazak u školu, o uslovima i načinu ostvarivanja njege, ishrane, preventivno-zdravstvene i socijalne zaštite djece, o vrsti stručne spreme zaposlenih, o proceduri prijema u radni odnos, kao i Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja pedagoške dokumentacije.

2. OSNOVNO OBRAZOVANJE

Osnovno obrazovanje i vaspitanje je djelatnost od opšteg društvenog interesa, obavezno je i besplatno za svu djecu, po pravilu, od šest do petnaest godina.

Republika obezbjeđuje ostvarivanje prava građana od opšteg interesa u osnovnom obrazovanju i vaspitanju, i to: osnovno obrazovanje i vaspitanje djece u devetogodišnjem trajanju, osnovno muzičko i baletsko obrazovanje i osnovno obrazovanje i vaspitanje djece sa smetnjama u psihofizičkom razvoju.

Vlada Republike Srpske na prijedlog Ministarstva prosvjete i kulture donosi uredbu o pedagoškim standardima i normativima za osnovno obrazovanje i vaspitanje. Radi

unapređivanja kvaliteta osnovnog obrazovanja i vaspitanja formira se Savjet za razvoj osnovnog obrazovanja i vaspitanja, kao savjetodavno tijelo ministra prosvjete i kulture.¹⁵³

Ministar donosi pravilnike o strukturi, načinu formiranja i nadležnostima Savjeta za razvoj osnovnog obrazovanja i vaspitanja, o uslovima za osnivanje i početak rada osnovne škole, kao i rješenje kojim utvrđuje ispunjenost uslova za početak rada škole, o vaspitanju i obrazovanju djece sa smetnjama u psihofizičkom razvoju, nastavni plan i program osnovnog obrazovanja i vaspitanja za svaku vrstu i stepen ometenosti u razvoju, nastavne planove i programe za osnovno muzičko i baletsko obrazovanje i vaspitanje, o utvrđivanju kriterijuma za izbor nadarenih i talentovanih učenika, o sadržaju i načinu vođenja registra osnovnih škola, o izvođenju izleta, ekskurzija i škole u prirodi, o uslovima rada školske kuhinje, propisuje mjerila za uvođenje cijena usluga u školi, donosi nastavni plan i program za odrasle, Pravilnik o ocjenjivanju učenika u osnovnoj školi, o vođenju učeničkog dosijea, propisuje vrste diploma, način i uslove za njihovo dodjeljivanje, Pravilnik o izboru i proglašenju učenika generacije, o stručnim profilima i zvanjima nastavnika, stručnih saradnika i vaspitača, o normi neposrednog rada sa učenicima u okviru četrdesetočasovne radne sedmice, o stručnom usavršavanju, ocjenjivanju i napredovanju vaspitača, nastavnika, stručnih saradnika i direktora, o izboru i radu školskog odbora, o uslovima i načinu izbora direktora škole, o ostvarivanju upravnog i stručno-pedagoškog nadzora, donosi rješenje kojim se nostrifikacija uslovljava polaganjem ispita ili provjerom znanja, ako se u postupku nostrifikacije utvrdi da nastavni plan i program inostrane škole znatno odstupa od plana sa kojim se upoređuje, kao i Pravilnik o finansiranju osnovnih škola.

Inicijativu za osnivanje škole čiji je osnivač Republika pokreće Ministarstvo ili jedinica lokalne samouprave na čijem području se planira otvaranje škole. Privatna škola osniva se odlukom osnivača, uz saglasnost Vlade, u skladu sa zakonom i propisima koji se odnose na osnivanje ustanova. Školi koja ispunjava uslove za rad izdaje se rješenje o odobrenju za početak rada škole. Na osnovu tog rješenja škola se upisuje u Registar osnovnih škola koje vodi Ministarstvo. Ministarstvo vodi Registar o nostrifikaciji i ekvivalenciji stranih školskih isprava, vrši upravni nadzor nad zakonitošću rada škole, zabranjuje rad škole koja ne ispunjava propisane uslove u roku i nalaže brisanje te škole iz Registra osnovnih škola.

Sve javne škole imaju upisno područje koje utvrđuje ministar, na prijedlog jedinice lokalne samouprave. Javne škole su dužne da prilikom upisa poštuju upisna područja. Škola ima Statut kao osnovni opšti akt, koji donosi školski odbor uz saglasnost Ministarstva.

Nastavni plan i program po kojem se ostvaruje nastavni proces donosi ministar na prijedlog Republičkog pedagoškog zavoda, u skladu sa zajedničkim jezgrima nastavnih planova i programa. Udžbenike i nastavna sredstva odobrava ministar po prethodno sprovedenom konkursu za pribavljanje rukopisa udžbenika i tender za izbor izdavača. Zaposleni u Ministarstvu i Republičkom pedagoškom zavodu zbog sukoba interesa ne mogu biti autori udžbenika. Ministarstvo za svaku školsku godinu utvrđuje obrazac godišnjeg programa rada za osnovne škole.

Školski odbor ima sedam članova koje za javne škole u ime osnivača imenuje Ministarstvo. Školski odbor izvršava rješenja, odluke i zahtjeve Ministarstva

3. SREDNJE OBRAZOVANJE

Srednje obrazovanje je djelatnost od opšteg društvenog interesa koje obuhvata različite vrste i oblike obrazovanja kojim se nakon završene osnovne škole stiču znanja i sposobnosti potrebni za rad u struci i za dalje obrazovanje pojedinca. Dostupno je svima i nije obavezno. Jedan od ciljeva srednjeg obrazovanja jeste podrška učenicima u izboru odgovarajućeg zanimanja, u

¹⁵³ Službeni glasnik Republike Srpske, broj 01-1214/08 član 16, od 26. jula 2008. str. 5

skladu sa potrebama tržišta rada i priprema za nastavak školovanja na visokoškolskim ustanovama.

Ministar donosi pravilnike o uslovima za početak rada srednje škole, strukturi, načinu formiranja o nadležnostima Savjeta radi unapređivanja kvaliteta i razvoja srednjeg obrazovanja i vaspitanja, o dažkom dosijeju, o upisu učenika u prvi razred srednjih škola, o izboru i radu školskog odbora, o uslovima i načinu izbora direktora škole, o finansiranju škole, o održavanju i čuvanju školskog prostora i opreme. U zavisnosti od vrste nastavnog plana i programa, škola može biti osnovana i registrovana kao: gimnazija, umjetnička škola, stručna tehnička škola, stručna škola, vjerska škola, škola za učenje sa posebnim potrebama i škola za obrazovanje odraslih. Ministar donosi nastavni plan i program za sve vrste škola, a nastavni plan i program za vjerske škole donosi na prijedlog odgovarajuće vjerske zajednice. Školski udžbenik je osnovno i obavezno nastavno sredstvo i izvor učenja propisan nastavnim planom i programom. Uz udžbenik koriste se priručnik, radna sveska, zbirka zadataka i druga literatura koju odobri ministar. Ministarstvo svake godine do 31. marta objavljuje spisak odobrenih udžbenika koji mogu biti u upotrebi u sljedećoj školskoj godini. Ministar neće odobriti upotrebu udžbenika čiji je autor u sukobu interesa. Pravilnik o ocjenjivanju učenika u nastavi i polaganju ispita u srednjoj školi, koji se primjenjuje u svim javnim i privatnim školama, donosi ministar, kao i Pravilnik o vođenju učeničkog dosijea. U srednjim školama učenici polažu razredni, završni, maturalni, popravni, dopunski i godišnji ispit. Pravilnik o sadržaju i načinu polaganja završnog i maturalnog ispita u srednjim stručnim i tehničkim školama, gimnaziji i umjetničkim školama donosi ministar, kao i Pravilnik o licenciranju nastavnika i stručnih saradnika i Pravilnik o četrdesetočasovnoj radnoj nedjelji rada u školi.

Vlada Republike Srpske na prijedlog Ministarstva prosvjete i kulture donosi uredbu o pedagoškim standardima i normativima za srednje obrazovanje. Vlada, na prijedlog Ministarstva, donosi odluku kojom se utvrđuju broj, struktura i prostorni raspored škola, najmanje svake četiri godine, a najkasnije do 31. marta tekuće godine.

Škola može obavljati djelatnost i van sjedišta. Takođe, može obavljati drugu djelatnost koja je u funkciji obrazovanja i vaspitanja, pod uslovom da se učenici angažuju u okviru praktične nastave. Odluku o proširenoj djelatnosti škole kao i obavljanje djelatnosti van sjedišta donosi školski odbor uz saglasnost Ministarstva i navedeni dokument upisuju se u sudski registar.¹⁵⁴

Privatna škola osniva se odlukom osnivača, uz saglasnost Ministarstva. U slučajevima da škola ne ispunjava uslove za nastavak rada, dužna je da otkloni nepravilnosti i nedostatke u roku koji ne može biti duži od jedne godine. Ako škola u određenom roku ne otkloni utvrđene nedostatke, Ministarstvo će predložiti osnivaču da donese odluku o prestanku rada škole, koju osnivač dostavlja Ministarstvu. Ako osnivač ne donese odluku o prestanku rada škole u roku od 60 dana od dana prijema prijedloga, ministar donosi rješenje o brisanju škole iz Registra srednjih škola. Prestanak rada škole i brisanje škole iz Registra srednjih škola objavljuje se u „Službenom glasniku Republike Srpske“ i na internet stranici Ministarstva.

Ministarstvo donosi Pravilnik o školskom kalendaru za svaku školsku godinu i objavljuje ga najkasnije 60 dana prije početka školske godine. Škola može odstupiti od donesenog školskog kalendara samo iz opravdanih razloga i uz njihovu saglasnost. Ministarstvo prosvjete organizuje obuku nastavnika i stručnih saradnika putem seminara, obuke na radnom mjestu u kraćem ili dužem periodu, pojedinačnog usmjeravanja i drugih aktivnosti kojima je cilj da pomognu školama.

Svi učenici sa teritorije Republike Srpske i Bosne i Hercegovine konkurišu pod jednakim uslovima za upis u prvi razred javne ili privatne škole bez obzira na to gdje su završili osnovnu školu.

¹⁵⁴Službeni glasnik Republike Srpske broj: 01-020-967/08 član 21, od 30. jula 2008. Banja Luka, str. 4

Uredbu o organizovanju i izvođenju nastave na jezicima nacionalnih manjina donosi Vlada, na prijedlog Ministarstva. Republičkom pedagoškom zavodu, jedinici lokalne samouprave i Ministarstvu škola dostavlja izvještaj o uspjehu u učenju i vladanju na kraju prvog polugodišta i na kraju školske godine. Za prelazak učenika iz škole i nastavak školovanja u drugoj školi ili prelazak u odjeljenje u kojem je maksimalan broj učenika utvrđen zakonom, potrebna je saglasnost Ministarstva. Ministarstvo određuje koje škole mogu da se angažuju za pružanje nastavničke prakse studentima visokoškolskih ustanova koji se obrazuju za nastavnička zanimanja i u kojim školama se polaže stručni ispit.

Direktor škole saraduje sa Ministarstvom, jedinicom lokalne samouprave, roditeljima učenika i društvenim partnerima za čije potrebe se školuju učenici. Direktor škole takođe saraduje sa vladinim, nevladinim i drugim organizacijama uz saglasnost Ministarstva i preduzima mjere zaštite prava učenika.

U školama za obrazovanje odraslih obavlja se stručno osposobljavanje za završetak srednjeg obrazovanja i sticanje kvalifikacije, dokvalifikaciju, prekvalifikaciju, sertifikaciju, verifikaciju, sticanje zvanja majstor određenog zanimanja i sticanje zvanja specijalista određenog zanimanja. Srednje obrazovanje za odrasle, na osnovu posebnih nastavnih planova i programa koje donosi ministar, može pohađati lice starije od 17 godina koje ne pohađa redovnu školu. U stručnim školama može se vršiti i osposobljavanje odraslih za rad u trajanju od šest mjeseci do dvije godine i stručno osposobljavanje putem kurseva. Troškove obrazovanja odraslih polaznika i vanrednih učenika plaćaju odrasli polaznici i vanredni učenici u skladu sa Pravilnikom o obrazovanju odraslih koji donosi ministar.

Državljanin Republike Srpske i Bosne i Hercegovine koji je u inostranstvu završio školu ili pojedini razred ima pravo da zahtijeva priznavanje diplome ili svjedočanstva – nostrifikaciju ili priznavanje ekvivalencije tih isprava. Ministar donosi rješenje kojim se nostrifikacija uslovljava polaganjem ispita ili provjerom znanja ako u postupku nostrifikacije bude utvrđeno da nastavni plan i program inostrane škole znatno odstupa od plana i programa sa kojim se upoređuje. Ministarstvo može povjeriti sprovođenje ispita i provjeru znanja posebnoj stručnoj komisiji koju imenuje ministar ili školi u kojoj lice, koje je podnijelo zahtjev za nostrifikaciju, nastavlja školovanje. Ministarstvo vodi registar, evidenciju i čuva dokumentaciju o izvršenim nostrifikacijama i priznatim ekvivalencijama stranih školskih isprava.

4. VISOKO OBRAZOVANJE

Visoko obrazovanje je djelatnost od opšteg društvenog interesa u Republici. Osnovni ciljevi visokog obrazovanja su: sticanje, razvijanje, zaštita i prenošenje znanja i sposobnosti posredstvom nastave i naučnoistraživačkog rada s ciljem doprinosa razvoju sposobnosti pojedinaca i društva, pružanje mogućnosti pojedincima da, pod jednakim uslovima, steknu visoko obrazovanje, obrazuju se tokom čitavog života, uspostavljanje i razvijanje saradnje u visokom obrazovanju.¹⁵⁵

Na prijedlog Ministarstva, Vlada donosi godišnje akcione planove za sprovođenje strategije razvoja obrazovanja u Republici Srpskoj, obezbjeđuje sredstva javnim visokoškolskim ustanovama za finansiranje sva tri ciklusa nastave, istraživanja i umjetničkog rada, u skladu sa upisnom politikom i važećim propisima u oblasti visokog obrazovanja i finansijskog poslovanja, obezbjeđuje posebna sredstva javnim visokoškolskim ustanovama radi ostvarivanja jednakih uslova za ostvarivanje prava na visoko obrazovanje studentima sa invaliditetom, utvrđuje broj studenata za upis u prvu godinu studija za sve cikluse studija na javnim visokoškolskim ustanovama, na prijedlog Ministarstva i utvrđuje visinu školarine za studente koji sufinansiraju svoje školovanje na javnim visokoškolskim ustanovama, na prijedlog Ministarstva.

¹⁵⁵ Službeni glasnik Republike Srpske broj: 01-977/10 član 4, od 8. jula 2010. str. 2

Ministarstvo je odgovorno za: koordinaciju i razvoj visokog obrazovanja u Republici Srpskoj, predlaganje Vladi akcionih planova za sprovođenje strategije razvoja obrazovanja u Republici, kreiranje upisne politike u skladu sa ciljevima razvoja visokog obrazovanja i potrebama tržišta rada, sprovođenje procedure licenciranja visokoškolskih ustanova u Republici, vođenje Registra visokoškolskih ustanova i Registra nastavnika i saradnika i drugih podataka od značaja za razvoj sistema visokog obrazovanja, propisivanje oblika i sadržaja javnih dokumenata koje izdaju visokoškolske ustanove, vođenje Registra o priznavanju stranih diploma, predlaganje Vladi broja studenata za upis u prvu godinu studija za sve cikluse, predlaganje Vladi visine školarine, na prijedlog javnih visokoškolskih ustanova, promociju integracije nastavnog i istraživačkog rada i stimulaciju istraživačkih programa na univerzitetima i visokim školama, promociju mobilnosti studenata i nastavnog osoblja i obezbjeđivanje mobilnosti studenata i nastavnog osoblja unutar Republike, BiH, evropskog područja visokog obrazovanja i u svijetu, promociju i obezbjeđivanje saradnje između visokoškolskih ustanova u Republici, BiH i visokoškolskih ustanova u regiji i svijetu, promociju i zakonsku mogućnost jednakog pristupa visokom obrazovanju, stručnom razvoju i obuci, cjeloživotnom učenju i svim drugim aspektima visokog obrazovanja u Republici i podržavanje i podsticanje jačih veza između sektora visokog obrazovanja, industrije, privrede i društva. Ministarstvo daje podatke o visokoškolskoj ustanovi i sistemu obrazovanja u Republici, u postupku vrednovanja radi priznavanja domaće visokoškolske isprave u inostranstvu.

Ministar donosi Pravilnik o oblastima obrazovanja, o izgledu i sadržaju dozvole za rad i izgledu i sadržaju dozvole za izvođenje novog studijskog programa, o Registru visokoškolskih ustanova i Registru nastavnika i saradnika, o sastavu i načinu rada Komisije za informisanje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja, o sadržaju i načinu vođenja evidencije koju vodi visokoškolska ustanova, o sadržaju javnih isprava koje izdaju visokoškolske ustanove, o standardima i normativima za finansiranje javnih visokoškolskih ustanova, o sufinansiranju međunarodne razmjene studenata i akademskog osoblja i o sufinansiranju programa i projekata studentskih organizacija. Ministar izdaje dozvolu za rad visokoškolskoj ustanovi i formira za pojedini studijski program komisiju za licenciranje koja provjerava ispunjenost uslova za početak rada i obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja, predlaže Vladi visinu školarine za sve studijske programe na javnim visokoškolskim ustanovama, na prijedlog visokoškolskih ustanova i u skladu sa utvrđenom upisnom politikom za tu godinu.

ZAKLJUČAK

Kako bi bilo dostignuto kvalitetno obrazovanje, primjereno zahtjevima privrednog, kulturnog i društvenog razvoja Republike, primarni razvojni cilj treba da bude unapređivanje vaspitno-obrazovnog sistema Republike. Budući da su nastavni planovi i programi jedna od osnovnih komponenata tog sistema, neophodno je prosvjetne radnike u Republici Srpskoj aktivno uključiti u izradu modernih nastavnih planova i programa dostavljanjem primjedbi, sugestija i prijedloga kako bi dobili što bolje obrazovne dokumente i udžbenike. Škola može biti inovativna samo ako ima inovativne nastavnike.

Prilike koje treba da budu iskorišćene za poboljšanje obrazovanja u Republici su: podsticanje obrazovnih institucija na proaktivno učenje u međunarodnim projektima usmjerenim na obrazovanje, obnavljanje tradicije zadužbinarstva i donatorstva u obrazovanju, redefinisane uloge i restrukturiranje Republičkog pedagoškog nadzora, veća autonomija i podsticanje stvaralačkog pristupa kod nastavnika i vaspitača, proučavanje dobrih praksi u sličnom okruženju, njihovo prilagođavanje i primjena za poboljšanje obrazovanja u Republici.

Ministarstvo treba kontinuirano da prati napredak i kvalitet školovanja u Republici i da nastoji da u postupak kreiranja obrazovnih potreba i kreiranja upisne politike uključi sve relevantne aktere, Vladu Republike Srpske, obrazovne ustanove i poslodavce u Republici Srpskoj, koji su odgovorni za kreiranje politike obrazovanja. Kako bismo bili konkurentni na evropskom tržištu rada i riješili pitanje rasta nezaposlenosti među mladima, potrebno je uskladiti obrazovanje sa

realnim potrebama tržišta rada. Neophodna je saradnja privrede i prosvjete. Predstavnici privrede treba da iskažu potrebe za određenom vrstom kadra i stečenim znanjima i sposobnostima, a da srednjoškolske i visokoškolske ustanove prilagode potrebama tržišta rada i zahtjevima poslodavaca. Samo na ovaj način je moguće školovati kadar za potrebe tržišta rada.

LITERATURA

1. Vlahović, Boško, *Obrazovanje u društvu umrežene kulture*, 2012.
2. doc. dr Vukajlović Borka, prof. dr Mešalić Šaćira, *Metodički pristup, posebne potrebe u vaspitanju i obrazovanju*, Banja Luka, 2012.
3. Zakon o predškolskom obrazovanju i vaspitanju
4. Zakon o osnovnom obrazovanju i vaspitanju
5. Zakon o srednjem obrazovanju i vaspitanju
6. Zakon o visokom obrazovanju
7. Strategija razvoja obrazovanja Republike Srpske